

U skladu sa članom 32. i 33. Zakona o zaštiti okoliša ("Službene novine Federacije BiH", broj 15/21), a na osnovu člana 13. Zakona o principima lokalne saomprave u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", br. 49/06 i 51/09), i člana 19. Statuta Općine Novo Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 5/20 - Prečišćeni tekst i 20/20 - Ispravka), Općinsko vijeće Novo Sarajevo, na 3. redovnoj sjednici, održanoj dana 30.03.2021. godine, donijelo je

PROGRAM EDUKACIJE I OBUKE O ZAŠTITI OKOLIŠA OPĆINE NOVO SARAJEVO ZA 2021. GODINU

I. UVOD

Zaštita okoliša je skup odgovarajućih aktivnosti i mjera kojima je cilj sprječavanje opasnosti za okoliš, sprječavanje nastanka šteta i/ili onečišćavanja okoliša, smanjivanje i/ili otklanjanje šteta nanesenih okolišu te povrat okoliša u stanje prije nastanka štete. Zaštitom okoliša osigurava se cjelovito očuvanje kvalitete okoliša, očuvanje bioraznolikosti i pejzažne raznolikosti te georaznolikosti, racionalno korištenje prirodnih dobara i energije na najpovoljniji mogući način za okoliš, kao osnovni uslov zdravog života i temelj koncepta održivog razvoja.

Stanovništvo predstavlja ključni faktor lokalnog razvoja općine. Za Općinu Novo Sarajevo se, između ostalog, može reći da je stanovništvo jedan od glavnih resursa na kojem se može temeljiti razvoj općine.

Procjenjuje se da je na području Općine Novo Sarajevo 2011. godine bilo 34.973 stambene jedinice od čega 5.853 objekata individualnog stanovanja i 22.423 stambenih jedinica u objektima kolektivnog stanovanja. Uzimajući u obzir činjenicu da su individualni objekti najvećim dijelom smješteni u padinskim dijelovima općine, odnosno 35,88 % stambenih jedinica je smješteno u objektima individualnog stanovanja, a 64,12 % u objektima kolektivnog stanovanja, potrebno je raditi na kontinuiranom podizanju svijesti stanovništva o problemima vezanim za sve komponente zaštite okoliša i općenito načelima održivog življenja i održivog razvoja.

Iako su na području Općine Novo Sarajevo ograničeni zemljišni resursi, ipak na zemljišnim parcelama objekata individualnog stanovanja, djelimično i uz objekte kolektivnog stanovanja postoji mogućnost bavljenja urbanom poljoprivredom, urbanim uzgojem ili urbanim vrtlarenjem.

Načini održivog življenja mogu poprimiti mnoge oblike od reorganizacije životnih uslova (npr. ekološki, eko-općine i održivi gradovi), ponovne procjene ekonomskih sektora (permakultura, zelena gradnja, održiva poljoprivreda) ili radne prakse (održiva arhitektura) korištenjem nauke radi razvoja novih tehnologija (zelene tehnologije, obnovljiva energija) do prilagodbi u individualnim životnim stilovima kojima se čuvaju prirodni resursi.

Revidirana Integrirana Strategija razvoja Općine Novo Sarajevo do 2023. godine, predviđa da se sistemski vrši stalna edukacija stanovništva koja vodi ka podizanju nivoa znanja i svijesti o zaštiti okoliša u cilju kvalitetnijeg življenja i smanjenja zagađivanja i očuvanja prirodnih resursa što je predušlov za održivi razvoj.

U skladu sa tim, Program edukacije i obuke o zaštiti okoliša općine Novo Sarajevo za 2021. godinu na prvom mjestu definiše aktivnosti na edukaciji i obuci građana o tome kako svojim ponašanjem i načinom življenja mogu imati utjecaj na okoliš u kojem žive, te koje su to jednostavne mjere koje mogu primijeniti u svakodnevnom životu, a kojima se može znatno utjecati na poboljšanje stanja okoliša i kvalitete življenja u urbanom okruženju. Na taj način će doprinijeti poboljšanju stanja okoliša danas, ali osigurati i da buduće generacije imaju zdrav okoliš i dovoljne količine prirodnih resursa.

Općina Novo Sarajevo, ulica Zmaja od Bosne br. 55, centrala telefon (387 33) 492 100

Općinsko vijeće Novo Sarajevo

tel: (387 33) 492 268, fax: (387 33) 650 397, email: vijece@novosarajevo.ba

Identifikacioni broj: 4200558710008 PDV broj: 200558710008 Porezni broj: 0170333000

Depozitni račun (račun za prikupljanje javnih prihoda): 1411965320011288 Bosna Bank International d.d.;

Transakcijski račun (za isplatu svih obaveza): 1610000019280022 Raiffeisen bank d.d. Sarajevo;

1411965320011191 Bosna Bank International d.d.;

1090500000000066 Ulica Zmaja od Bosne br. 55, Sarajevo, 1412065320060007 Bosna Bank International d.d.

II. PROBLEMATIKA POSTOJEĆEG STANJA ZAŠTITE OKOLIŠA

Jedan od većih problema zaštite okoliša na području Općine Novo Sarajevo koji su navedeni u Integriranoj strategiji razvoja Općine Novo Sarajevo do 2023. godine, odnose se na neodgovoran odnos stanovništva prema svim komponentama okoliša (zrak, vodu i zemljište).

Zagađenje zraka je uzrokovano korištenjem neadekvatnih izvora energije za grijanje u domaćinstvima i neispravnim ložištima, nedovoljnom svijesti stanovništva o energijskoj efikasnosti odnosno o potrebnoj količini energije za grijanje što ima za posljedicu rasipanje energije i negativan uticaj na klimatske promjene, te prekomjernom upotrebom vozila, nedovoljnim korištenjem gradskog prijevoza, šetanja i alternativnih načina kretanja koji ne doprinose zagađenju.

Zagađenje voda je poseban problem koji potiče od nedovoljne svijesti stanovništva, posebno vlasnika individualnih stambenih objekata o posljedicama bespravne gradnje, a koji je značajno prisutan na padinskim dijelovima Općine. Ovakav odnos za posljedicu ima i nerazvijen sistem odgovarajućih infrastrukturnih sadržaja, jer zemljište koje se zauzima bespravnom gradnjom, u većini slučajeva nema obezbijeđenu komunalnu infrastrukturu, niti mogućnost da se ona naknadno uvede na adekvatan i legalan način.

Zemljište kao jedna od najznačajnijih komponenti okoliša je u potpunosti i najviše zanemarena neodgovornim korištenjem zemljišta, prekomjernim korištenjem pesticida i neodgovornim odnosom stanovništva prema otpadu. Način korištenja poljoprivrednog zemljišta, velika usitnjenost parcela, industrijsko okruženje i ekspanzija urbanizacije legalne i nelegalne donijela je niz problema kao što su: kontaminacija zemljišta i pojava klizišta.

Poseban vid ugrožavanja zemljišta jeste kontaminacija zemljišta štetnim materijama, prije svega teškim metalima, emitiranim izduvnim gasovima motornih vozila kao i sagorijevanje u ložištima individualnih stambenih objekata ugljenom slabog kvaliteta. Problem kontaminacije zemljišta je prisutan, ali podaci o istom ne postoje.

Nažalost, aktivnosti čovjeka u velikoj mjeri umanjuju i vrijednost šuma zbog nerazumijevanja njihovih funkcija, a tu vrijednost čovjek prepoznaje tek nakon što gubici nastanu. Sve ogoljene površine imaju za posljedicu negativan uticaj po klimatske uslove, ubrzano oticanje oborinskih voda, brzo otapanje snježnog pokrivača i filtriranje voda. Razumijevanje funkcija šume je i kulturološko pitanje na kome treba ozbiljno poraditi.

III. PREGLED RANJE PROVEDENIH PROJEKATA

Općina Novo Sarajevo je do sada u saradnji sa Razvojnim programom Ujedinjenih nacija - UNDP u februaru 2015. godine, (a u martu 2016. , maju 2017., martu 2018., decembru 2018., decembru 2019. godine samostalno) raspisivala javni poziv organizacijama civilnog društva/nevladinim organizacijama za predaju prijedloga projekata, u sklopu projekta jačanje lokalne demokracije/ demokratije IV – LOD IV koji je sufinansirala Europska unija.

Uvažavajući činjenice konstatovane nakon provedbe mjera i aktivnosti planiranih Programom edukacije i obuke o zaštiti okoliša Općine Novo Sarajevo za 2015., 2016. , 2017. 2018., 2019. i 2020 godinu, a vodeći se obavezama propisanim članom 32. Zakona o zaštiti okoliša ("Službene novine Federacije BiH", broj:15/21), svaki građanin ima pravo da stiče i unapređuje saznanja o okolišu.

Kroz navedene Programe provedeno je niz mjera i aktivnosti na edukaciji i obuci o zaštiti okoliša, a uglavnom su bile usmjerene na sljedeće:

- Podizanje nivoa svijesti i odgovornosti javnosti o zaštiti okoliša;

Općina Novo Sarajevo, ulica Zmaja od Bosne br. 55, centrala telefon (387 33) 492 100

Općinsko vijeće Novo Sarajevo

tel: (387 33) 492 268, fax: (387 33) 650 397, email: vijece@novosarajevo.ba

Identifikacioni broj: 4200558710008 PDV broj: 200558710008 Porezni broj: 0170333000

Depozitni račun (račun za prikupljanje javnih prihoda): 1411965320011288 Bosna Bank International d.d.;

Transakcijski računi (za isplatu svih obaveza): 1610000019280022 Raiffeisen bank d.d. Sarajevo;

1411965320011101 Bosna Bank International d.d.

- Jačanje svijesti javnosti o vrijednostima okoliša i prirodnih resursa;
- Poboljšanje edukacije i obuke o zaštiti okoliša i
- Poboljšanje informiranja javnosti i pristupa informacijama o okolišu;

Edukacija i razvijanje svijesti o problematici okoliša, s ciljem usvajanja okolišno održivih obrazaca djelovanja, dugoročno je neupitno osnovni cilj i mjera zaštite okoliša. Argument je jednostavan: većinu problema okoliša stvaraju ljudi svojim djelovanjem, pa je očito da djelovati na uzrok problema u osnovi znači djelovati na ljude, odnosno na obrasce njihova ponašanja koji nisu okolišno održivi (odgovornost prema okolišu).

IV. MJERE I AKTIVNOSTI NA EDUKACIJI I OBUCI O ZAŠTITI OKOLIŠA

Cilj edukacije i obuke o zaštiti okoliša:

- Uticati na razvoj svijesti građana o zaštiti okoliša, na području Općine Novo Sarajevo, kroz kontinuiranu edukaciju o pravima i obavezama u vezi sa zaštitom okoliša i provođenjem obuka o zaštiti okoliša kroz aktivno učešće u akcijama koje doprinose zdravom i čistom životnom okruženju svih građana Općine Novo Sarajevo.
- U skladu sa identificiranim problemima i postavljenim ciljem potrebno je provoditi mjere i aktivnosti na sistematskoj i kontinuiranoj edukaciji građana o svim važnim pitanjima vezanim za zaštitu okoliša, stanju na području općine, kao i mogućnostima djelovanja građana kako bi mogli uticati na unapređenje kvaliteta života na području na kojem žive.

Mjere:

- Analiza stanja, informisanje i edukacija građana o stanju, problemima i štetnim posljedicama vezanim za zaštitu okoliša na području Općine,
- Kroz zajedničko djelovanje obrazovnih institucija, institucija sistema, privrednog sektora, nevladinog sektora i drugih organizacija osmisliti projekte edukacije i programe obuke na očuvanju okoliša i prevenciji daljeg uništavanja prirodnih resursa,
- Aktivno uključivanje svih građana, obrazovnih institucija i privrednog sektora na očuvanju okoliša i prevenciji uništavanja prirodnih resursa, putem implementacije pilot projekata, a u skladu sa osmišljenim projektima edukacije i programima obuke,
- Promocija postignutih rezultata nakon uspješno realiziranih projekata.

Ciljne grupe:

- Svi građani Općine,
- Djeca i mladi iz predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola i studenti,
- Vlasnici i zaposlenici u privrednim subjektima.

Partneri u realizaciji:

- Općina Novo Sarajevo sa nadležnim službama i mjesnim zajednicama,
- Javna komunalna preduzeća,
- Predstavnici nevladinih organizacija,
- Predškolske ustanove, osnovne i srednje škole i fakulteti,
- Sportske, kulturne i druge institucije,
- Privredni subjekti.

Načini realizacije, koji bi trebali obuhvatiti jedno od sljedećih oblasti:

- Projekti vezani uz klimatske promjene i zaštitu zraka, ublažavanje klimatskih promjena, prilagodba klimatskim promjenama, smanjenje emisije stakleničkih plinova i zaštite ozonskog sloja
- Projekti vezani uz sistem upravljanja otpadom, posebno projekti selektivnog prikupljanja, ponovne upotrebe i recikliranje otpada

Općina Novo Sarajevo, ulica Zmaja od Bosne br. 55, centrala telefon (387 33) 492 100

Općinsko vijeće Novo Sarajevo

tel: (387 33) 492 268, fax: (387 33) 650 397, email: vijece@novosarajevo.ba

Identifikacioni broj: 4200558710008 PDV broj: 200558710008 Porezni broj: 0170333000

Depozitni račun (račun za prikupljanje javnih prihoda): 1411965320011288 Bosna Bank International d.d.;

Transakcijski računi (za isplatu svih obaveza): 1610000019280022 Raiffeisen bank d.d. Sarajevo;

1411965320011191 Bosna Bank International d.d.;

102050000098065 Union Banka d.d. Sarajevo; 1413065320060897 Bosna Bank International d.d.

- Projekti vezani uz pojam ili koncept održivog razvoja, održivo upravljanje prostorom, efikasno korištenje okolišnih komponenti primjenom održivog razvoja, unapređenje kvalitete okoliša, unapređenje kvalitete življenja šire zajednice

PLAN MJERA I AKTIVNOSTI NA REALIZACIJI PROGRAMA

I Analiza stanja, informisanje i edukacija građana o stanju, problemima i štetnim posljedicama vezanim za zaštitu okoliša na području Općine			
	MJERE/AKTIVNOST	OPIS AKTIVNOSTI	ROKOVI REALIZACIJE
1.	Izvršiti analizu postojećeg stanja oblasti koja će biti predmet fokusa	Izvršiti terenske obilaske lokacija i anketiranje građana na području na kojem će se implementirati projekt	U okviru trajanja projekta, a u skladu sa dinamikom realizacije projekta
2.	Upoznati i educirati građane putem sredstava informisanja, organa mjesnih zajednica i drugim načinima o stanju u oblasti zaštite okoliša	Ključne rezultate analiza i mogućih rješenja predstaviti na web stranici Općine, putem on-line platformi, info punktova podjelom štampanog materijala široj javnosti, i u MZ-ama, sve u skladu sa postojećom epidemiološkom situacijom	U okviru trajanja projekta, a u skladu sa dinamikom realizacije projekta

II Kroz zajedničko djelovanje obrazovnih institucija, institucija sistema, privrednog sektora, nevladinog sektora i drugih organizacija osmisлити projekte edukacije i programe obuke na očuvanju okoliša i prevenciji daljeg uništavanja prirodnih resursa			
	MJERE/AKTIVNOST	OPIS AKTIVNOSTI	ROKOVI REALIZACIJE
1.	Uključiti participativni i međusektorski pristup prilikom osmišljavanja projekata edukacije i programa obuke	Provoditi aktivnosti putem on-line platformi i sl., a u skladu sa postojećom epidemiološkom situacijom	U okviru trajanja projekta, a u skladu sa dinamikom realizacije projekta

III Aktivno uključivanje svih građana, obrazovnih institucija i privrednog sektora na očuvanju okoliša i prevenciji uništavanja prirodnih resursa, putem implementacije pilot projekata, a u skladu sa osmišljenim projektima edukacije i programima obuke			
	MJERE/AKTIVNOST	OPIS AKTIVNOSTI	ROKOVI REALIZACIJE

Općina Novo Sarajevo, ulica Zmaja od Bosne br. 55, centrala telefon (387 33) 492 100

Općinsko vijeće Novo Sarajevo

tel: (387 33) 492 268, fax: (387 33) 650 397, email: vijeca@novosarajevo.ba

Identifikacioni broj: 4200558710008 PDV broj: 200558710008 Porezni broj: 0170333000

Depozitni račun (račun za prikupljanje javnih prihoda): 1411965320011288 Bosna Bank International d.d.;

Transakcijski računi (za isplatu svih obaveza): 1610000019280022 Raiffeisen bank d.d. Sarajevo;

1411065320011101 Bosna Bank International d.d.

<p>1. Uključiti građane, odgojne i obrazovne institucije i privredni sektor u realizaciju aktivnosti osmišljenih kroz projekat o:</p> <p>a) Smanjenju nastanka otpada i selektivnom prikupljanju i odlaganju otpada</p> <p>b) Važnosti urbanog zelenila i mogućnostima bavljenja urbanom poljoprivredom</p> <p>c) Važnosti pošumljavanja i sprečavanju degradacije tla</p> <p>d) Racionalnom korištenju vode za piće i zaštiti vodnih resursa</p> <p>e) Važnosti očuvanja kvalitete zraka i racionalnog korištenja energije</p>	<p>Aktivnosti provoditi putem pilot projekata, takmičenja i izložbi osmišljenim u saradnji sa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odgojnim i obrazovnim institucijama - građanima putem mjesnih zajednica - privrednim subjektima <p>Aktivnosti provoditi u skladu sa postojećom epidemiološkom situacijom.</p>	<p>U okviru trajanja projekta, a u skladu sa dinamikom realizacije projekta</p>
---	--	---

IV Promocija postignutih rezultata nakon uspješno realiziranih projekata		
MJERE/AKTIVNOST	OPIS AKTIVNOSTI	ROKOVI REALIZACIJE
1. Promovisati postignute rezultate	<p>Aktivnosti provoditi putem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kampanje (javni događaji i putem medija) - Štampanjem plakata, brošura, letaka 	Kontinuirano

Za realizaciju Plana mjera i aktivnosti planirati posebnu poziciju u Budžetu Općine Novo Sarajevo za 2021. godinu.

V. ZAKLJUČAK

Programom edukacije i obuke o zaštiti okoliša Općine Novo Sarajevo moguće je uključiti veliki broj građana, putem anketiranja, edukacija i informisanja o stanju u oblasti zaštite okoliša na području Općine Novo Sarajevo, te također putem pilot projekata/programa, takmičenja, izložbi i slično. Promocija rezultata projekata će biti omogućena putem savjeta mjesnih zajednica podjelom različitih printanih materijala, putem web stranice Općine Novo Sarajevo, web stranica nevladinih organizacija i uključenih institucija, odgojnih i obrazovnih ustanova, organizacijom kampanje i prezentacijama pilot projekta iz oblasti zaštite okoliša.

Program će biti proveden putem projekata odabranih na osnovu javnog poziva, a u skladu sa Odlukom o načinu odabira i praćenju realizacije projekata nevladinih neprofitnih organizacija po LOD metodologiji ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 49/17).

Broj: 02OV-02-2504/21
Sarajevo, 30.03.2021. godine

PREDSJEDAVAJUĆI
Općinskog vijeća Novo Sarajevo

Robert Pleše

Općina Novo Sarajevo, ulica Zmaja od Bosne br. 55, centralni telefon (387 33) 492 100
Općinsko vijeće Novo Sarajevo

tel: (387 33) 492 268, fax: (387 33) 650 397, email: vijeca@novosarajevo.ba

Identifikacioni broj: 4200558710008 PDV broj: 200558710008 Porezni broj: 0170333000

Depozitni račun (račun za prikupljanje javnih prihoda): 1411965320011288 Bosna Bank International d.d.;

Transakcijski računi (za isplatu svih obaveza): 1610000019280022 Raiffeisen bank d.d. Sarajevo;

1411965320011191 Bosna Bank International d.d.;

102050000098065 Union Banka d.d. Sarajevo; 1413065320060897 Bosna Bank International d.d.

